ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 10.12.2024 г.
COM(2024) 577 final

2024/0319 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за изменение на регламенти (ЕС) № 1308/2013, (ЕС) 2021/2115 и (ЕС) 2021/2116 по отношение на укрепването на позицията на земеделските стопани във веригата за доставки на храни

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

Чрез последователни реформи посоката на общата селскостопанска политика („ОСП“) се измести към подпомагане на доходите и пазарна насоченост със свободно формиране на цените на селскостопанските продукти. Тези реформи се извършваха главно в отговор на вътрешни предизвикателства, излишъци и кризи. По-голямата част от предизвикателствата пред сектора на селското стопанство обаче произтичат от фактори, които са външни за него, и изискват по-широк отговор на политиката.

В ОСП вече се предвиждат някои мерки, които целят укрепване на позицията на земеделските стопани във веригата за доставки на храни. Очаква се обаче натискът върху доходите в селското стопанство да продължи, тъй като земеделските стопани са изправени пред все по-големи рискове, нарастващи разходи за вложени ресурси и по-строги производствени изисквания.

Пандемията от COVID-19 и продължаващата агресивна война на Русия срещу Украйна доведоха до безпрецедентно увеличение на свързаните с енергията разходи за селскостопански средства за производство и продължителен период на висока инфлация, което се отрази на разходите на земеделските стопани и цените на храните. Успоредно с това земеделските стопани продължават да полагат усилия, за да направят производството си по-устойчиво в съответствие със стандартите на ЕС.

Нещо повече, много потребители, изправени пред повишени разходи за живот, са насочили моделите си на потребление към по-евтини хранителни продукти. Това допълнително дестабилизира разпределението на добавената стойност по веригата за доставки на храни, като доведе до нестабилност в разпределението на ползите и разходите между участниците във веригата, подклаждайки протести и нарастващо недоверие.

На 15 март 2024 г. Комисията представи документ за обсъждане, в който обяви набор от мерки, предназначени да подобрят позицията на земеделските стопани във веригата за доставки на храни. В обявения от Комисията набор от мерки беше включено целенасочено изменение на Регламент (ЕС) № 1308/2013 и свързаните с него регламенти за ОСП.

По време на заседанието на Съвета по селско стопанство и рибарство от 26 март 2024 г. обявените в документа за обсъждане мерки получиха подкрепа.

В политическите насоки за следващата Европейска комисия 2024—2029 г. се се подчертава необходимостта земеделските стопани да получават справедливи и достатъчни доходи и да се коригира съществуващият дисбаланс, да се утвърди мястото на земеделските стопани и да се осигури допълнителната им защита срещу нелоялни търговски практики.

Освен това в рамките на стратегическия диалог относно бъдещето на селското стопанство в ЕС, обявен от председателя на Европейската комисия в речта ѝ за състоянието на Съюза на13 септември 2023 г. и започнал през януари 2024 г., в който участваха 29 основни заинтересовани страни от европейските сектори на селското стопанство и храните, гражданското общество, селските общности и академичните

среди и в чийто заключителен доклад[1] беше отправен призив за коригиране на мястото на земеделските стопани във веригата на стойността. В доклада за ръководните политически принципи на стратегическия диалог ясно се подчертава, че пазарните условия трябва да позволяват достойни приходи за земеделските стопани и другите участници във веригата за доставки на храни и че съотношението на силите в тази верига трябва да бъде добре балансирано. В първата глава от препоръки за стратегическия диалог се засяга въпросът за една справедлива и конкурентна продоволствена верига на стойността в резултат на укрепване на позицията на земеделските стопани в продоволствената верига на стойността. Препоръките се отнасят по-специално до договорите, като се отправя призив данните за производствените разходи и цените да се разглеждат като съответни елементи при преговорите по договорите и възможността за започване на преговори в случай на изключително увеличение на разходите. Освен това се посочва и значението на механизмите за посредничество. Що се отнася до сътрудничеството, в препоръките се призовава за укрепване на организациите на производители (ОП), асоциациите на организациите на производители (АОП), както и за опростяване на процеса на тяхното признаване и целенасочена подкрепа в тяхна полза. В рамките на стратегическия диалог се признава, че икономическите, екологичните и социалните измерения на устойчивостта са от еднакво значение за европейските общества като цяло и в частност за хранително-вкусовата промишленост, както и че ОСП следва да насърчава положителни екологични и социални резултати и да подкрепя диверсификацията на устойчивия модел на стопанска дейност, включително например къси вериги на доставки.

В съответствие с препоръките на доклада за стратегическия диалог е целесъобразно да се предприемат мерки за укрепване на договорните позиции на земеделските стопани и за възстановяване на доверието на участниците във веригата за доставки на храни.

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

В член 39 от ДФЕС са определени целите на ОСП:

- да се увеличава селскостопанската производителност чрез подкрепа на техническия прогрес и осигуряването на рационално развитие на селскостопанското производство, както и оптимално използване на производствените фактори, по-специално на работната сила;
- по този начин да се осигури приемлив жизнен стандарт за хората, занимаващи се със селско стопанство, в частност посредством увеличаването на индивидуалните доходи на лицата, осъществяващи тази дейност;
- да се стабилизират пазарите;
- да се гарантира снабдяването;
- да се гарантира, че доставяните продукти достигат до потребителите на разумни цени.

Настоящото предложение е в съответствие с тези цели и с общата философия на действащите понастоящем регламенти за ОСП (Регламента за общата организация на пазарите[2], Регламента за стратегическите планове по ОСП[3] и Регламента относно финансирането, управлението и мониторинга на ОСП[4]).

---

1 Стратегически диалог относно бъдещето на селското стопанство в ЕС.

2 Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти и за отмяна на

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

С настоящото предложение се изменят ограничен брой разпоредби на действащите понастоящем регламенти за ОСП, без да се променя същността им. Тъй като тези разпоредби са в съответствие с други политики на Съюза, предложението също е в съответствие с тези политики.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

- **Правно основание**

Правното основание за настоящото предложение е член 42, първа алинея и член 43, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), тъй като: i) с настоящото предложение се изменят Регламент (ЕС) № 1308/2013, Регламент (ЕС) 2021/2115 и Регламент (ЕС) 2021/2116, които се основават на член 43, параграф 2 от ДФЕС; и ii) Регламент (ЕС) № 1308/2013 се основава също и на член 42, първа алинея от ДФЕС, а в настоящото предложение се съдържат и разпоредби, се които се урежда (не)прилагането на правилата в областта на конкуренцията.

- **Субсидиарност (при неизключителна компетентност)**

С настоящото предложение се изменят съществуващите регламенти, които са приети на равнището на ЕС и се прилагат във всички държави членки.

С измененията се цели укрепване на позицията на земеделските стопани във веригата за доставки на селскостопански и хранителни продукти чрез: i) опростяване на правилата за признаване на организации на производители; ii) утвърждаване на правилата за сключване на договори; iii) определяне на правила относно използването на междусекторни незадължителни наименования „честни“, „справедливи“ и еквивалентни на тях, както и „къси вериги на доставки“; iv) въвеждане на възможност за предоставяне на финансова подкрепа от Съюза на държавите членки във връзка с мерки, предприети от оператори в периоди на сериозен дисбаланс на пазара; и v) подобряване на степента на организация на сектора на селското стопанство в държавите членки чрез подпомагане на организации на производители, изпълняващи оперативни програми, и подобряване на възприемането на секторни интервенции в другите сектори, както е посочено в член 42, буква е) от Регламент (ЕС) 2021/2115.

С измененията се запазват еднаквите условия на конкуренция между производителите и вече постигнатата степен на хармонизация със съществуващите регламенти. Поради

регламенти (ЕИО) № 922/72, (ЕИО) № 234/79, (ЕО) № 1037/2001 и (ЕО) № 1234/2007, (ОВ L 347 20.12.2013 г., стр. 671, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/2024-05-13).

[3] Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 г. за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на общата селскостопанска политика (стратегически планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1305/2013 и (ЕС) № 1307/2013, (ОВ L 435, 6.12.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/2024-05-25).

[4] Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 г. относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1306/2013 (ОВ L 435, 6.12.2021 г., стр. 187, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/2022-08-26).

това се счита, че не са възможни самостоятелни действия за изпълнение от страна на държавите членки.

- **Пропорционалност**

С предложението съществуващите регламенти се изменят само до степента, която е строго необходима за постигане на посочените по-горе цели, като същевременно се гарантира, че измененията остават целенасочени и осигуряват подходяща гъвкавост.

С предложените изменения се променят само специфични аспекти на ограничен брой разпоредби в съществуващите регламенти. С тях се засилват и допълнително се утвърждават съществуващите разпоредби относно договорите между земеделски стопани и техните организации и други участници във веригата, както и се укрепват позициите при договаряне на организациите на производителите и техните асоциации, намалява се административната тежест за тяхното признаване и се създава благоприятна рамка за доброволни схеми и споразумения, насочени към подобряване на възнагражденията на земеделските стопани и инициативи за социална устойчивост.

- **Избор на инструмент**

Тъй като с настоящото предложение се изменят съществуващи регламенти на Европейския парламент и на Съвета, измененията трябва също да бъдат въведени с регламент на Европейския парламент и на Съвета.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

Предложението за целеви промени в Регламента за ООП и други регламенти, свързани с ОСП, е една от мерките, обявени в документа за размисъл на Комисията от 15 март 2024 г. Поради спешната необходимост да се отговори на неотложните предизвикателства, пред които е изправен понастоящем секторът на селското стопанство, и спешната необходимост да се предприемат действия в отговор на протестите на фермерите, не беше извършена последваща оценка/проверка за пригодност на действащото законодателство.

- **Консултации със заинтересованите страни**

Поради спешната необходимост да се действа, за да се отговори на неотложните предизвикателства пред европейския сектор на селското стопанство, не са отправяни покани за предоставяне на данни и не са провеждани обществени консултации. Със съответните заинтересовани страни обаче бяха проведени консултации чрез целеви срещи (вижте „Събиране и използване на експертни становища“).

- **Събиране и използване на експертни становища**

Макар че поради спешния характер на акта не беше отправена покана за предоставяне на данни и не беше проведена обществена консултация, Комисията представи няколко пъти предложените мерки на Съвета, на разширена среща на групата за граждански диалог със съответните заинтересовани страни, на европейската мрежа на компетентните органи и по време на двустранни срещи, включващи всички съответни базирани в ЕС сдружения в рамките на веригата за доставки на селскостопански и хранителни продукти, включително потребителите.

- **Оценка на въздействието**

С оглед на спешната необходимост от действия в отговор на неотложните предизвикателства, пред които е изправен понастоящем секторът на селското стопанство, не може да бъде извършена оценка на въздействието.

Предложените мерки обаче са разработени въз основа на получения от заинтересованите страни принос, по-специално на разширената среща на групата за граждански диалог, Европейската мрежа на органите по конкуренция и на двустранни срещи, включващи всички съответни асоциации, базирани в ЕС, в рамките на веригата за доставки на селскостопански и хранителни продукти, включително потребителите, както и от председателя на комисията по земеделие и развитие на селските райони на Европейския парламент.

Те също така отговарят на съответните препоръки от Стратегическия диалог относно бъдещето на селското стопанство на ЕС от септември 2024 г.

Въздействието на предложението ще зависи от предприемането на определени доброволни мерки от страна на земеделските стопани и купувачите на селскостопански продукти, както и от решенията на държавите членки да се възползват от предоставените възможности и дерогации.

В срок от три месеца след приемането на предложението ще бъде изготвен работен документ на службите на Комисията. В него ясно ще се посочват засегнатите проблеми, предложените целеви промени и тяхното вероятно въздействие, както и ще се представи обобщение на получената обратна връзка от заинтересованите страни.

- **Пригодност и опростяване на законодателството**

Настоящото предложение е една от мерките, обявени в документа за обсъждане на Комисията от 15 март 2024 г. като част от пакета за опростяване. Количествената оценка на намалената административна тежест ще бъде представена в работния документ на службите на Комисията, доколкото това е възможно.

- **Основни права**

Предложението е съобразено с основните права и съблюдава принципите, признати по-специално с Хартата на основните права на Европейския съюз.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Настоящото предложение няма количествено измеримо отражение върху бюджета.

Макар че с мерки 12—17 (посочени в точка 5 „Други елементи — Подробно разяснение на конкретните разпоредби на предложението“) може да се ускори изпълнението на оперативните програми от организациите на производителите и съответно да се увеличат разходите, всички свързани разходи ще останат под подтавана на ЕФГЗ.

Що се отнася до селскостопанския резерв, финансиран по линия на ЕФГЗ, в предложението не се предвиждат промени в общия му размер. Макар че използването на резерва за финансиране на мерки, приети съгласно член 222 от Регламента за ООП, може да има последици по отношение на възможното разпределяне на суми за други извънредни мерки през дадена година, те не могат да бъдат количествено определени на този етап.

Финансовата помощ от Съюза за организациите на производители на плодове и зеленчуци, одобрени от държавите членки за изпълнение на оперативни програми, ще

бъде ограничена до определен процент (от 4,1 % до 5,5 % в зависимост от вида на бенефициерите и преследваните цели) от стойността на предлаганата на пазара продукция на тези организации на производители.

В предложението се съдържат разпоредби, с които на държавите членки се дава определена степен на гъвкавост по отношение на разпределянето на средствата за видовете интервенции под формата на директни плащания и за видовете интервенции в „други“ сектори. Средствата, предоставени за финансова помощ от Съюза за организации на производители, осъществяващи дейност в „други“ сектори, ще бъдат ограничени до суми, прехвърлени (в рамките на съответните законови разпоредби) от директни плащания, за които е взето решение от държавите членки и които са одобрени от Комисията. В случай че държавите членки решат да използват посочената степен на гъвкавост, това ще засегне единствено разпределението на директни плащания и „други“ сектори, а промяната остава в рамките на ЕФГЗ. На този етап въздействието не може да бъде определено количествено.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизъм за мониторинг, оценка и докладване**

С настоящото предложение се изменят Регламент (ЕС) № 1308/2013, Регламент (ЕС) 2021/2115 и Регламент (ЕС) 2021/2116. Поради това планът за изпълнение и механизмът за мониторинг, оценка и докладване остават същите, както съгласно настоящата рамка.

- **Обяснителни документи (за директивите)**

Не е приложимо (правният текст е регламент)

- **Подробно разяснение на конкретните разпоредби на предложението**

Първо, следва да се установят минимални изисквания за използването на термини, с които се описват търговски условия, гарантиращи справедливо разпределение на добавената стойност за земеделските стопани. Целта е да се повишат прозрачността и надеждността на използването на тези термини, за да се гарантира справедливото разпределение на добавената стойност по веригата за доставки на храни, да се предотврати злоупотребата с такива термини и да се гарантира, че потребителите разполагат с надеждна информация относно справедливото разпределение на добавената стойност за земеделските стопани и късите вериги на доставки.

Второ, всяка доставка на селскостопански продукти следва да бъде предмет на писмен договор, при определени изключения и предвидена възможност държавите членки да освободят някои селскостопански продукти от това изискване.

Трето, писмените договори следва да включват определени елементи, осигуряващи прозрачност и предвидимост при изчисляването на крайната цена.

Четвърто, договорите с продължителност, по-голяма от шест месеца, следва да включват клауза за преразглеждане, с която да се позволи на земеделски стопани, организации на производители или асоциации на организации на производители да поискат преразглеждане на договора, по-специално в ситуации, когато цената вече не покрива производствените разходи, и да прекратят договора, ако такова искане бъде отказано.

Пето, държавите членки следва да установят механизъм за посредничество и да го предоставят на страните, които желаят да го използват.

Шесто, съществуващите правила за определяне и признаване на организации на производители следва да бъдат опростени. Освен това, за да се подобри сътрудничеството между производителите на биологични продукти, създаването и признаването на организациите на производители от такива производители следва да бъдат изрично посочени като възможни.

Седмо, съществуващите правила относно организациите на производители следва да бъдат изяснени, за да се гарантира, че организациите на производители се създават по инициатива на земеделските стопани и се контролират съгласно правила, които позволяват на членуващите в тях земеделски стопани да контролират по демократичен начин своите организации и техните решения.

Осмо, на непризнатите организации на производители, включително кооперациите, следва да се разреши да договарят клаузите на договорите от името на своите членове за част от продукцията им или за цялата им продукция.

Девето, признатите асоциации на организации на производители следва да могат да договарят клаузите на договорите от името на своите признати членове на организации на производители.

Десето, в списъка с цели, които една призната междубраншова организация може да преследва, следва да бъде включено насърчаването на използването на инициативи с незадължителни наименования, използвани за обозначаване на търговски условия, като „честни“, „справедливи“ или еквивалентни на тях, и „къса верига на доставки“.

Единадесето, инициативите за вертикално и хоризонтално сътрудничество относно селскостопански и хранителни продукти, чиято цел е да се прилагат определени изисквания за социална устойчивост, които са по-строги от задължителните, не следва да водят до прилагането на член 101, параграф 1 от ДФЕС.

Дванадесето, Регламент (ЕС) 2021/2115 следва да бъде изменен по отношение на видовете интервенции в някои сектори. Освен това следва да бъде увеличена финансовата помощ от Съюза за оперативните програми в някои сектори.

Тринадесето, финансовата подкрепа от Съюза за оперативни програми, изпълнявани от организации на производители в сектора на плодовете и зеленчуците в държави членки, в които степента на организираност на производителите е под 10 % за три последователни години, предхождащи изпълнението на оперативната програма, следва да бъде увеличена от 50 % на 60 %.

Четиринадесето, на млади земеделски стопани и нови земеделски стопани, които се присъединяват към призната организация на производители и които предприемат инвестиции, реализирани в техните стопанства, следва да се предостави специфичен стимул.

Петнадесето, финансовата подкрепа от Съюза за организации на производители и асоциации на организации на производители в случай на неблагоприятни метеорологични явления, природни бедствия, болести по растенията или нашествия от вредители следва да бъде увеличена от 50 % на 70 % от действително направените разходи при определени условия.

Шестнадесето, считано от 2025 г. на държавите членки следва да бъде разрешено да използват до 6 % от разпределените им средства за директни плащания за подпомагане на секторите, посочени в член 1, параграф 2, букви а) — з), к), м), о) — у) и ц) от Регламент (ЕС) № 1308/2013 и сектори, обхващащи продукти, изброени в приложение VI към Регламент (ЕС) 2021/2115.

Седемнадесето, Регламент (ЕС) 2021/2116 следва да бъде изменен, за да се позволи използването от някои частни оператори на селскостопанския резерв в подкрепа на специфични категории колективни действия, приети с оглед на стабилизиране на секторите, засегнати от сериозен дисбаланс на пазара.

2024/0319 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за изменение на регламенти (ЕС) № 1308/2013, (ЕС) 2021/2115 и (ЕС) 2021/2116 по отношение на укрепването на позицията на земеделските стопани във веригата за доставки на храни

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 42, първа алинея и член 43, параграф 2 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Сметната палата[1],

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет[2],

като взеха предвид становището на Комитета на регионите[3],

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

(1) Секторът на селското стопанство, по-специално земеделските стопани, са изправени пред редица предизвикателства. Пандемията от COVID-19 и продължаващата агресивна война на Русия срещу Украйна доведоха до безпрецедентно увеличение на свързаните с енергията разходи за селскостопански средства за производство и продължителен период на висока инфлация, което се отрази на разходите на земеделските стопани и цените на храните. Успоредно с това земеделските стопани продължават да полагат усилия, за да направят производството си по-екологосъобразно. Много потребители, изправени пред повишени разходи за живот, са насочили и моделите си на потребление към по-евтини хранителни продукти. Това допълнително дестабилизира разпределението на добавената стойност по веригата за доставки на храни и увеличи степента на несигурност, при която работят земеделските стопани, подклаждайки протести и недоверие. Поради това е целесъобразно да се приемат мерки за преодоляване на тези предизвикателства и за възстановяване на доверието на участниците във веригата за доставки на храни.

(2) Различни оператори в рамките на веригата за доставки на селскостопански и хранителни продукти, осъществяващи дейност на различни етапи от производството, преработката, предлагането на пазара, разпространението и търговията на дребно, са разработили схеми и етикети за насърчаване на

[1] ОВ С, …
[2] ОВ С, …
[3] ОВ С, …

търговски условия, гарантиращи справедливото разпределение на добавената стойност за земеделските стопани и създаването и поддържането на къси вериги на доставки. Установяването на минимални изисквания за използването на незадължителни наименования, описващи тези търговски условия, е необходимо за повишаване на прозрачността и надеждността на използването на тези наименования във веригата за доставки на храни, като се допълват съществуващите правила за етикетиране на храните, по-специално Регламент (ЕС) № 1169/2011 на Европейския парламент и на Съвета[4].

(3) В интерес на повишаването на доверието и справедливостта по веригата за доставки на храни термините „честни“, „справедливи“ или еквивалентните им термини следва да се използват само за обозначаване на търговски условия, с които се гарантират стабилност и прозрачност в търговските отношения между земеделските стопани и изкупвачите и ценообразуване, считано за справедливо от участващите земеделски стопани, и с които се подкрепят целите на ООН за устойчиво развитие и се допринася за постигането им, включително по начин, който е в съответствие с приложение I към Директива (ЕС) 2024/1760 на Европейския парламент и на Съвета[5].

(4) Терминът „къса верига на доставки“ следва да се използва само за обозначаване на търговски условия, при които съществува пряка връзка между земеделски стопани и потребители, която позволява директен обмен на производствения процес и продукта, включително чрез средства за комуникация от разстояние и/или чрез посредник, който осигурява такъв обмен в момента на продажбата. Като алтернативна възможност този термин може да се използва и когато съществува тясна връзка между земеделски стопани и потребители в рамките на тяхната географска близост, включително в трансграничен контекст. Това ще стимулира потребителите да плащат цени, които представляват справедливо възнаграждение за произведеното от земеделските стопани, ще укрепи и ще допринесе за развитието на селските райони, ще подобри прозрачността по отношение на произхода и производствените методи на продуктите.

(5) С оглед на пазарните условия, променящите се очаквания на потребителите, напредъка както в стандартите за предлагане на пазара, така и в съответните международни стандарти, на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия за осигуряване на еднакви условия за използване на незадължителните наименования, с които се обозначават търговски условия, свързани със справедливото разпределение на добавената стойност за земеделските стопани и създаването и поддържането на къси вериги на

---

4 Регламент (ЕС) № 1169/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. за предоставянето на информация за храните на потребителите, за изменение на регламенти (ЕО) № 1924/2006 и (ЕО) № 1925/2006 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 87/250/ЕИО на Комисията, Директива 90/496/ЕИО на Съвета, Директива 1999/10/ЕО на Комисията, Директива 2000/13/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2002/67/ЕО и 2008/5/ЕО на Комисията и на Регламент (ЕО) № 608/2004 на Комисията (ОВ L 304, 22.11.2011 г., стр. 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1169/oj).

5 Директива (ЕС) 2024/1760 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. относно дължима грижа на дружествата във връзка с устойчивостта и за изменение на Директива (ЕС) 2019/1937 и Регламент (ЕС) 2023/2859 , (ОВ L, 2024/1760, 5.7.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj).

доставки. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета[6].

(6) Поради същите причини на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от Договора за функционирането на Европейския съюз във връзка с допълнителни незадължителни наименования, които са еквивалентни на „честни“ или „справедливи“.

(7) Макар че държавите членки могат да запазят или да въведат национални разпоредби, с които се определят допълнителни изисквания за използването на незадължителни наименования за търговски условия, тези разпоредби не следва да възпрепятстват, ограничават или затрудняват използването на тези наименования за продукти, законно произведени или предлагани на пазара в друга държава членка.

(8) Използването на писмени договори играе решаваща роля за отчетността на операторите, като се повишава осведомеността относно значението на пазарните сигнали, адаптира се предлагането спрямо търсенето, подобрява се преносът на цените по веригата за доставки, повишава се прозрачността и се предотвратяват и преодоляват нелоялни търговски практики. Поради това обхватът на правилата относно договорните отношения в сектора на млякото и млечните продукти следва да бъде разширен, за да включва продукти, различни от сурово мляко, като същевременно се гарантира съответствие с правилата за договорните отношения, приложими спрямо други сектори на селското стопанство.

(9) С цел да се увеличи гъвкавостта за държавите членки и да се опрости процедурата за признаване на организации на производители, с което да се намалят трансакционните разходи и да се подобри ефективността, правилата относно организациите на производители следва да позволяват тяхното признаване с подаването на едно искане, обхващащо множество сектори и продукти. Освен това, за да се подобри сътрудничеството между производителите на биологични продукти, създаването и признаването на организациите на производители от производители на биологични продукти следва да бъдат изрично посочени като възможни. Критериите за признаването на организации на производители и техните устави следва също да предвиждат, че организациите на производители се създават по инициатива на земеделските стопани и се контролират в съответствие с правила, които позволяват на земеделските стопани, които са техни членове, да контролират по демократичен начин своята организация и решенията ѝ. Това не следва да пречи към организацията на производителите да се присъединят други производители, които не са земеделски стопани, и лица, които не са производители.

(10) С цел насърчаване на по-нататъшното устойчиво развитие, което е основен принцип на Договора и приоритетна цел на политиките на Съюза, и за гарантиране на прозрачност, стабилност и справедливост в търговските отношения между земеделски стопани и купувачи по цялата верига на доставки, държавите членки следва да могат да признават организации на производители, които преследват конкретни цели, с незадължителни наименования за търговски

[6] Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

условия, като „честни“, „справедливи“ или еквивалентни на тях, и „къса верига на доставки“.

(11) За да се осигури справедлив стандарт на живот на земеделските стопани, да се засили позицията им при договаряне спрямо преработвателите и други участници във веригата на доставки и да се осигури по-справедливо разпределение на добавената стойност по веригата на доставки, следва да се разшири обхватът на възможността за договаряне на клаузите на договора от името на техните членове, за да включва непризнати организации на производители, включително кооперации, за част от продукцията им или за цялата им продукция. С цел да се осигури равно третиране на членовете на признати организации на производители тази възможност следва да подлежи на подходящи ограничения. По-специално непризнатите организации на производители, които се възползват от тази възможност, следва да отговарят на критериите за признаване, определени на равнището на Съюза, и да участват в дейностите, определени в Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета[7], включително концентрацията на предлагането и пускането на продукти на техните членове на пазара.

(12) С цел укрепване на позицията за водене на преговори на признатите организации на производители и за гарантиране на жизнеспособното развитие на селскостопанското производство признатите асоциации на организации на производители следва да имат право да договарят клаузите на договорите от името на своите членове, включително цена, за част от продукцията на своите членове или за цялата им продукция. Тази възможност следва да бъде разрешена, при условие че организациите, които са членове на тези асоциации, не са членове и на друга асоциация на организации на производители и обемът на продуктите, обхванати от дейностите на асоциацията, не надвишава 33 % от общото национално производство на съответната държава членка. За да се поддържа ефективна конкуренция на пазара, признатите асоциации на организации на производители не следва и да имат право да договарят клаузите на договорите, когато тези асоциации включват непризнати организации на производители.

(13) За да се попречи на изкупвачите да подронят позицията на организациите на производители при договаряне, следва да бъдат установени подходящи гаранции във връзка с контактите между изкупвачите и членовете на тези организации на производители. Макар че изкупвачите могат да се свързват с членове на организации на производители, тези контакти не следва да засягат целите на организациите на производители или концентрацията на предлагането и пускането на продукти на пазара.

(14) Междубраншовите организации играят важна роля в улесняването на диалога между участниците във веригата за доставки и в насърчаването на най-добрите практики, прозрачността на пазара, стабилността и справедливостта в търговските отношения между земеделските стопани и изкупвачите по цялата верига за доставки. Поради това е целесъобразно в списъка с цели, които една

[7] Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 922/72, (ЕИО) № 234/79, (ЕО) № 1037/2001 и (ЕО) № 1234/2007 (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 671, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj).

призната междубраншова организация може да преследва, да се включи насърчаването на инициативи за включване на незадължителни наименования за търговски условия, като „честни“, „справедливи“ или еквивалентни на тях, и „къса верига на доставки“.

(15) Някои държави членки са решили всички доставки на селскостопански продукти на тяхна територия да бъдат предмет на писмени договори между страните. Когато държавите членки не се възползват от тази възможност, земеделски стопани, организации на производители или асоциации на организации на производители могат да поискат използването на писмени договори. Поради обаче по-слабата позиция на земеделските стопани при договаряне и страха от ответни действия с цел отмъщение от страна на изкупвачите, за земеделските стопани и техните асоциации може да е трудно да отправят такова искане. С цел да се повишат доверието, прозрачността и ефективността във веригата за доставки и да се даде възможност на всички земеделски стопани, организации на производители и асоциации на организации на производители да се възползват от използването на писмени договори за доставките на селскостопански продукти в Съюза от земеделски стопани, организация на производители или асоциация на организации на производители до преработвател, дистрибутор или търговец на дребно следва да се сключи писмен договор.

(16) За да се вземат предвид в по-голяма степен сигналите на пазара и да се подобри преносът на цените, държавите членки следва да могат да изискват използването на писмени договори за доставка на селскостопански продукти от производители, различни от земеделски производители, от организации на производители или асоциации на организации на производители, и да изискват от изкупвачите да използват писмени оферти за сключване на договори за доставка на селскостопанска продукция. В интерес на опростяването и намаляването на трансакционните разходи с настоящия регламент следва да се определят някои изключения от изискването за използване на писмени договори или писмени оферти за сключване на договори и да се позволи на държавите членки да освободят определени доставки от изискването за използване на писмени договори или писмени оферти, като същевременно на земеделските стопани и техните асоциации се остави възможността да поискат използването на писмени договори или писмени оферти, когато не е налице такова задължение.

(17) Изискваното използване на писмени договори за доставка на селскостопански продукти и основните условия за тяхното използване следва да бъдат определени на равнището на Съюза, като същевременно се гарантира, че правото на страните да договарят всички елементи на своите договори не е ограничено отвъд строго необходимото.

(18) С цел страните да се насърчат за доброволно уреждане на спорове относно сключването или преразглеждането на писмен договор, държавите членки следва да създадат механизми за посредничество. Държавите членки следва да информират Комисията за действащите механизми за посредничество на тяхна територия или за създаването на тези механизми, а Комисията може да улесни обмена на най-добри практики относно тези механизми.

(19) За да се улесни функционирането на механизмите за пренос на цените, когато крайната дължима цена за доставка на селскостопански продукти се изчислява чрез комбиниране на различни посочени в договора фактори, тези фактори

следва да включват обективни показатели, индекси или методи на изчисление, които са лесно разбираеми от страните. За да се избегне принуждаването на земеделските стопани да продават систематично под производствените си разходи, показателите, индексите и методите за изчисляване на крайната цена следва да отразяват промените в пазарните условия и производствените разходи на доставените селскостопански продукти.

(20) Като се имат предвид уязвимата позиция на земеделските стопани и техните организации при преговори, последните случаи на значителна нестабилност на разходите за селскостопански средства за производство и на пазарните цени, както и необходимостта от по-ефективен пренос на цените по веригата за доставки, в договорите с продължителност над 6 месеца следва да бъде включена клауза за преразглеждане, която може да бъде задействана от земеделските стопани и техните организации. Такава клауза следва да позволи на земеделските стопани да поискат по всяко време след изтичането на 6-месечния срок преразглеждане на елементите на договора и да им позволи да прекратят договора, в случай че не бъде постигнато споразумение за преразглеждане, без да засяга правото на страните да се споразумеят за други възможности за преразглеждане на договора.

(21) За да се подобри прозрачността на договорите и да се допринесе за по-справедливи търговски практики, държавите членки следва да могат да изискват регистрацията на писмени договори за доставка на селскостопански продукти.

(22) Някои инициативи за вертикално и хоризонтално сътрудничество относно селскостопански и хранителни продукти, които целят прилагане на по-строги от задължителните изисквания, могат да имат положителен ефект върху целта на общата селскостопанска политика за осигуряване на справедлив стандарт на живот за селскостопанската общност и относно целта за устойчиво развитие на Съюза. Поради това при определени обстоятелства такива инициативи не следва да подлежат на прилагането на член 101, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

(23) В периоди на сериозен дисбаланс на пазара специфични категории колективни действия от страна на частни оператори могат да допринесат за стабилизиране на засегнатите сектори. С цел да се гарантира, че частните оператори разполагат с необходимите ресурси за изпълнение на тези действия, Комисията следва да може да предостави ресурси на Съюза от селскостопанския резерв в подкрепа на тези действия. Държавите членки следва също така да могат да разпределят допълнителни национални ресурси.

(24) За да се даде възможност на производителите на захарно цвекло да се възползват от по-голяма яснота на договорите и да се осигури хармонизирана договорна рамка, като същевременно се вземе предвид спецификата на сектора на захарното цвекло, условията за покупка в договорите за доставка на захарно цвекло следва да бъдат приведени в съответствие с условията за използване на писмени договори в други сектори на селското стопанство.

(25) Поради това Регламент (ЕС) № 1308/2013 следва да бъде съответно изменен.

(26) За да се укрепи позицията на земеделските стопани във веригата за доставки на храни, няколко разпоредби от Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския

парламент и на Съвета[8] следва да бъдат изменени по отношение на видовете интервенции в някои сектори. С тези изменения се цели оказването на подкрепа на земеделските стопани, за да станат или да останат членове на организации на производители или асоциации на организации на производители, които са признати съгласно Регламент (ЕС) № 1308/2013, с оглед на положителната роля, която играят тези организации и асоциации за укрепване на позициите на производителите при преговаряне. Освен това, за да се осигури по-ефективна и целенасочена подкрепа на организациите на производители чрез стратегическите планове по ОСП, следва да се предвиди възможността за увеличаване на финансовата помощ от Съюза за оперативни програми в някои сектори.

(27) В някои държави членки стойността на продукцията от плодове и зеленчуци, предлагана на пазара от организации на производители, в сравнение с общата стойност на продукцията от плодове и зеленчуци остава далеч под средната за Съюза. Сред наличните финансови стимули държавите членки вече могат да предоставят национална финансова помощ, предвидена в член 53 от Регламент (ЕС) 2021/2115, на организации на производители, разположени в определени региони, където степента на организираност е значително под средната за Съюза. С оглед повишаване на конкурентоспособността, укрепване на позициите на земеделските стопани във веригата на стойността и създаване на нови организации на производители , на организации на производители в държавите членки, в които степента на организираност на производителите е под 10 % в 3 последователни години, предхождащи изпълнението на съответната оперативна програма, следва да бъде предоставен финансов стимул, състоящ се в увеличение от 10 % на финансовата помощ от Съюза.

(28) За да се улесни смяната на поколенията в сектора на селското стопанство и да се насърчи навлизането на нови производители, членуващи в организации на производители в сектора на плодовете и зеленчуците и в други сектори, посочени в член 42, буква е) от Регламент (ЕС) 2021/2115, следва да се предостави специален стимул на млади земеделски стопани и нови земеделски стопани, които се присъединяват към организация на производители, призната съгласно Регламент (ЕС) № 1308/2013. Поради това следва да бъде предоставено възможно увеличение от 10 % на финансовата помощ от Съюза за разходи, свързани с инвестиции, направени в стопанството на млад земеделски стопанин или нов производител, който се присъединява за първи път към призната организация на производители.

(29) Като се имат предвид зачестилите през последните години неблагоприятни климатични явления, природни бедствия, болести по растенията или нашествия от вредители, за организациите на производители и асоциациите на организации на производители се оказва полезно да могат да пренасочват средства, включително финансовата помощ от Съюза в рамките на оперативния фонд, към

[8] Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 г. за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на общата селскостопанска политика (стратегически планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1305/2013 и (ЕС) № 1307/2013, (ОВ L 435, 6.12.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj).

интервенции, необходими за справяне с последствията от тези събития. Поради това е необходимо да се предвиди възможност за увеличаване, при определени условия, на финансовата помощ от Съюза, предвидена в член 52, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/2115, от 50 % на 70 % от действително направените разходи.

(30) За да се подпомогне създаването на видове интервенции в другите сектори, посочени в член 42, буква д) от Регламент (ЕС) 2021/2115, считано от 2025 г. на държавите членки следва да бъде разрешена допълнителна степен на гъвкавост за коригиране на разпределянето на средства за тези сектори чрез използване на до 6 % от разпределените им средства за директни плащания.

(31) Поради това Регламент (ЕС) 2021/2115 следва да бъде съответно изменен.

(32) С оглед да се гарантира, че ресурсите на Съюза от селскостопанския резерв могат да бъдат предоставени на държавите членки за подпомагане на колективни действия на частни оператори в периоди на сериозен дисбаланс на пазара, обхватът на възможността за използване на селскостопанския резерв следва да бъде разширен, за да включва подкрепата на колективни действия, когато Комисията реши, че правилата в областта на конкуренция не се прилагат по отношение на тези действия.

(33) Поради това член 16 от Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета[9] следва да бъде съответно изменен.

(34) За да се предостави на операторите на пазара необходимото време за адаптиране и за да се даде възможност на Комисията да оцени съществуващите национални схеми и практики, прилагането на правилата, свързани със запазването на незадължителните наименования „честни“, „справедливи“ и еквивалентните на тях, и наименованието „къси вериги на доставки“, следва да бъде отложено с 2 години след влизането в сила на настоящия регламент. Освен това, за да могат операторите да адаптират своите договорни отношения към новите правила относно писмените договори, прилагането на тези правила следва да бъде отложено с 18 месеца след влизането им в сила.

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Изменения на Регламент (ЕС) № 1308/2013

Регламент (ЕС) № 1308/2013 се изменя, както следва:

1) В част II, дял II, глава I, раздел 1 след подраздел 3 се вмъква следният подраздел:

„Подраздел 3а

[9] Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 г. относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1306/2013 (ОВ L 435, 6.12.2021 г., стр. 187, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj).

Използване на незадължителни наименования за продукти във всички сектори, посочени в член 1, параграф 2

Член 88а

Незадължителни наименования за търговски условия

1. Наименованията „честни“, „справедливи“ или еквивалентни на тях наименования, могат да се използват, самостоятелно или в комбинация с други наименования, само върху етикета, в представянето, върху рекламни материали или върху търговски документи на продукт от изброените сектори в член 1, параграф 2, който се пуска на пазара, при условие че тези наименования се използват за предоставяне на информация на изкупвачите относно съществуващите условия за организиране на производство, разпространение или пускане на пазара, които допринасят най-малко за:

   а) стабилност и прозрачност в отношенията между земеделските стопани и изкупвачите по веригата за доставки,

   б) цена, считана за справедлива от участващите земеделски стопани за техните продукти, и

   в) колективни инициативи, с които се преследват една или няколко от целите на ООН за устойчиво развитие.

2. Наименованието „къса верига на доставки“ може да се използва, самостоятелно или в комбинация с други наименования, само върху етикета, в представянето, върху рекламни материали или върху търговски документи на продукт от изброените сектори в член 1, параграф 2, който се пуска на пазара, при условие че наименованието се използва за предоставяне на информация на изкупвачите относно съществуващите условия за организиране на производство, разпространение или пускане на пазара, в които се предвижда:

   а) пряка връзка между земеделския стопанин и крайния потребител на продукта, или

   б) тясна връзка и географска близост между земеделския стопанин и крайния потребител на продукта.

3. Комисията може да приема актове за изпълнение за допълнително уточняване на условията, посочени в параграф 1, букви а), б) и в) и в параграф 2, букви а) и б), като се вземат предвид всички съответни международни стандарти.

   Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 229, параграф 2.

4. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 227, за изменение на параграф 1, за да се добавят наименования, които са еквивалентни на наименованията „честни“ или „справедливи“, когато такива еквивалентни наименования се използват на пазара, за да се предостави информация на изкупвачите относно търговските условия посочени в параграф 1.

5. Държавите членки могат да приемат или да запазват национални си правила, с които се определят допълнителни условия към тези, посочени в параграф 1, букви а), б) и в) и в параграф 2, букви а) и б), за използването на наименованията, посочени съответно в параграфи 1 и 2. Тези правила не забраняват, ограничават или възпрепятстват използването на посочените в параграфи 1 и 2 наименования за продукти, които са законно произведени или пуснати на пазара в друга държава членка съгласно условията, посочени в параграфи 1 и 2.

6. Настоящият член не засяга правилата, установени в Регламент (ЕС) № 1169/2011.“;

2) Член 148 се заменя със следното:

„*Член 148*

Договорни отношения в сектора на млякото и млечните продукти

1. Всяка доставка в Съюза на мляко и млечни продукти от земеделски стопанин, организация на производители или асоциация на организации на производители, на преработвател, прекупвач, дистрибутор или търговец на дребно се урежда в писмен договор между страните.

Такъв договор отговаря на условията, посочени в параграфи 4 и 8.

За целите на настоящия член „изкупвач“ означава предприятие, което превозва сурово мляко от земеделски стопанин или друг изкупвач до преработвател на сурово мляко или друг изкупвач, като на всеки етап има прехвърляне на собствеността върху суровото мляко.

2. Държавите членки може да решат и че:

а) доставката на мляко и млечни продукти от производител, различен от земеделски стопанин, организация на производители или асоциация на организации на производители, на преработвател, изкупвач, дистрибутор или търговец на дребно се урежда в писмен договор;

б) първите изкупвачи на мляко и млечни продукти отправят писмена оферта за сключване на договор за доставка на мляко и млечни продукти от земеделския стопанин, организация на производители или асоциация на организации на производители.

Такъв договор или оферта за сключване на договор отговарят на условията, посочени в параграфи 4 и 8.

3. Държавите членки установяват механизъм за посредничество, с цел да се обхванат случаите, при които няма взаимно съгласие за сключването на договор, посочен в параграфи 1 и 2 или за преразглеждането на такъв договор.

Държавите членки уведомяват Комисията за установените на тяхната територия механизми за посредничество.

4. Договорът или офертата за сключване на договор, посочен в параграфи 1 и 2:

а) се изготвят преди доставката,

б) се изготвят в писмена форма, и

в) включват по-специално следните елементи:

i) цената, платима за доставката, която:

– е непроменлива и определена в договора; или

– се изчислява чрез комбиниране на различни фактори, посочени в договора, които могат да включват обективни показатели, индекси или методи за изчисляване на крайната цена, които са лесно достъпни и разбираеми и които отразяват промените в пазарните условия и производствените разходи, доставеното количество и качеството или състава на доставените мляко и млечни продукти. За тази цел държавите членки могат да определят показатели в съответствие с обективни критерии въз основа на проучвания, проведени върху производството и веригата за доставки на храни. Страните по договорите са свободни да се позовават на тези показатели или на всякакви други показатели;

ii) обема сурово мляко или качеството и количеството на млякото или млечните продукти, които трябва да бъдат доставени, и графика за тези доставки;

iii) продължителността на договора — той може да бъде срочен, или безсрочен с клауза за прекратяване. Ако минималната продължителност на договора надхвърля шест месеца, той включва клауза за преразглеждане, която може да бъде задействана от земеделския стопанин, организация на производители или асоциация на организации на производители;

iv) подробности относно сроковете и реда на плащане;

v) правила за събирането или доставянето на млякото или млечните продукти; и

vi) правилата, приложими в случай на непреодолима сила.

5. Чрез дерогация от параграфи 1 и 2 писмен договор или писмена оферта за сключване на договор не се изисква в следните случаи:

а) съответното мляко или млечни продукти се доставят от член на организация на производители или кооперация на организацията на производители или кооперацията, в която той членува, при условие че са

спазени уставът на тази организация на производители или кооперация или в правилата и решенията, предвидени в тези устави или произтичащи от тях, се съдържат разпоредби, чийто ефект е сходен с този на разпоредбите, посочени в параграф 4;

б) първият изкупвач на млякото или млечните продукти е микро- или малко предприятие по смисъла на Препоръка 2003/361/ЕО[10];

в) доставката и плащането на млякото или млечните продукти се извършват едновременно;

г) доставката се извършва безплатно или в контекста на унищожаване на мляко или млечни продукти, които вече не са годни за продажба.

6. Държавите членки могат да решат, че не се изисква писмен договор или писмена оферта в един или повече от следните случаи:

а) доставката се отнася за продукти на стойност, по-ниска или равна на определен от държавата членка праг, който не надвишава 10 000 EUR;

б) доставката се отнася за мляко и млечни продукти, които са обект на сезонни колебания в предлагането или търсенето или са нетрайни;

в) доставката се отнася за мляко и млечни продукти, които са обект на традиционни или обичайни практики за продажба.

7. Когато съгласно параграф 5, букви б), в) и г) или параграф 6 не се изисква писмен договор или писмена оферта за сключване на договор, земеделски стопанин, организация на производители или асоциация на организации на производители могат да изискат доставката на мляко или млечни продукти да бъде предмет на писмен договор или на писмена оферта за сключване на договор. Такъв договор или оферта за сключване на договор отговарят на условията, посочени в параграф 4 и параграф 8, първа алинея.

8. Всички елементи на договорите за доставка на мляко или млечни продукти, сключени между земеделски стопани, организации на производители или асоциации на организации на производители и изкупвачи, преработватели, дистрибутори или търговци на дребно, включително елементите и техните компоненти, посочени в параграф 4, буква в), се договарят свободно между страните.

Държавите членки могат да установят едно или повече от следните:

а) по отношение на писмените договори, посочени в параграф 1 от настоящия член:

i) задължение за страните за постигане на съгласие за връзката между определено доставено количество мляко или млечни продукти и цената за тази доставка;

ii) минимална продължителност от най-малко шест месеца, която не нарушава правилното функциониране на вътрешния пазар;

б) по отношение на писмените оферти, посочени в параграф 2, буква б) — задължение писмената оферта да включва минимална продължителност

[10] Препоръка на Комисията от 6 май 2003 г. относно определението за микро-, малки и средни предприятия, (ОВ L 124, 20.5.2003 г., стр. 36, http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj).

на договора, определена съгласно националното законодателство. Тази минимална продължителност е най-малко шест месеца и не нарушава правилното функциониране на вътрешния пазар.

Земеделски стопани, организации на производители или асоциации на организации на производители могат да откажат писмено наложената съгласно втора алинея минимална продължителност.

9. Държавите членки могат да изискват от изкупвача на мляко или млечни продукти да регистрира писмените договори, посочени в параграф 1, преди доставката на съответното мляко или млечни продукти от земеделския стопанин, организация на производители или асоциация на организации на производители на изкупвач, преработвател, дистрибутор или търговец на дребно на тяхна територия.

10. Държавите членки, които използват възможностите, посочени в параграфи 2, 6, 8 и 9, уведомяват Комисията за начина на тяхното прилагане.

11. Комисията може да приема актове за изпълнение за определяне на мерките, необходими за еднаквото прилагане на параграфи 4 и 5, както и мерките във връзка с уведомленията, изпращани от държавите членки в съответствие с параграф 10. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 229, параграф 2.“;

3) Член 152 се изменя, както следва:

а) параграф 1 се изменя, както следва:

i) буква а) се заменя със следното:

„а) са учредени от производители в един или в няколко сектора, посочени в член 1, параграф 2, или от производители на биологични продукти в един или в няколко сектора, посочени в член 1, параграф 2, и са контролирани от земеделските стопани, които са техни членове, в съответствие с член 153, параграф 2, буква в);“;

ii) в буква б) уводното изречение се заменя със следното:

„б) са учредени по инициатива на земеделски стопани и извършват най-малко една от следните дейности:“;

iii) буква в), точка vi) се заменя със следното:

„vi) насърчаване и предоставяне на техническа помощ за използването на производствени стандарти, подобряване на качеството на продуктите и разработване на продукти със защитено наименование за произход, със защитено географско указание или с национални означения за качество, провеждане на инициативи, насърчаващи къси вериги на доставки или използването на незадължителните наименования, посочени в член 88а;“;

б) в параграф 1а първата алинея се заменя със следното:

„1а. Чрез дерогация от член 101, параграф 1 от ДФЕС организация на производители, която е призната в съответствие с параграф 1 от настоящия член, или организация на производители, включително кооперация, която не е призната като организация на производители от държава членка, но отговаря на изискванията, посочени в параграф 1 от настоящия член и в параграф 1 от член 154, може да планира производството, да оптимизира производствените разходи, да предлага на пазара и да сключва договори за доставка на селскостопански продукти от името на своите членове за цялото или за част от съвкупното им производство.“;

в) в параграф 1б се вмъква следната втора алинея:

„Чрез дерогация от параграф 1а и първа алинея асоциация на организации на производители, която е призната съгласно член 156, параграф 1, може също да извършва дейностите, посочени в параграф 1а, първа алинея, при условие че:

а) членовете ѝ са признати в съответствие с параграф 1 от настоящия член,

б) членовете ѝ не са членове на друга призната асоциация на организации на производители за съответния продукт,

в) членовете ѝ отговарят на условията в параграф 1а, втора алинея, букви а) и б),

г) обемът на продуктите, обхванати от дейностите, посочени в параграф 1а, първа алинея, не надвишава 33 % от общото национално производство на съответната държава членка.“;

4) Член 153 се изменя, както следва:

а) в параграф 2 буква в) се заменя със следното:

„в) правила, които позволяват на членуващите земеделски стопани да контролират по демократичен начин своята организация и нейните решения, както и нейните сметки и бюджет;“;

б) параграф 2а се заменя със следното:

„2а. Уставът на организация на производители може да предвижда възможността членовете да бъдат в пряк контакт с изкупвачите, при условие че такъв пряк контакт не застрашава преследваните от организацията на производители цели или концентрацията на предлагането и пускането на продукти на пазара от организацията на производители. Концентрацията на предлагането се счита за гарантирана, ако основните елементи на продажбите, като цена, качество и обем, са договорени и определени от организацията на производителите.“;

в) параграф 3 се заменя със следното:

„3. Параграфи 1 и 2 не се прилагат за организациите на производители в сектора на млякото и млечните продукти.“;

5) в член 157, параграф 1, буква в) се добавя следната точка:

„xvii) насърчаване на използването на незадължителните наименования, посочени в член 88а.“;

6) Член 168 се заменя със следното:

„*Член 168*

Договорни отношения

1. Всяка доставка в Съюза на селскостопански продукти от сектор, посочен в член 1, параграф 2, различни от мляко и млечни продукти и захар, от земеделски стопанин, организация на производители или асоциация на организации на производители, на преработвател, дистрибутор или търговец на дребно се урежда в писмен договор между страните.

Такъв договор отговаря на условията, посочени в параграфи 4 и 8.

2. Държавите членки може да решат и че:

а) доставката на селскостопански продукти от производител, различен от земеделски стопанин, организация на производители или асоциация на организации на производители, на преработвател, дистрибутор или търговец на дребно се урежда в писмен договор,

б) първият изкупвач на селскостопанския продукт отправя писмена оферта за сключване на договор за доставка на селскостопански продукти от земеделския стопанин, организация на производители или асоциации на организации на производители.

Такъв договор или оферта за сключване на договор отговарят на условията, посочени в параграфи 4 и 8.

3. Държавите членки установяват механизъм за посредничество, с цел да се обхванат случаите, при които не е постигнато съгласие за сключването на договор, посочен в параграфи 1 и 2 или за преразглеждането на такъв договор.

Държавите членки уведомяват Комисията за установените на тяхната територия механизми за посредничество.

4. Договорът или офертата за сключване на договор, посочен в параграфи 1 и 2:

а) се изготвят преди доставката,

б) се изготвят в писмена форма, и

в) включват по-специално следните елементи:

i) цената, платима за доставката, която:

– е непроменлива и определена в договора или

– се изчислява чрез комбиниране на различни фактори, посочени в договора, които могат да включват обективни показатели, индекси или методи за изчисляване на крайната цена, които са лесно достъпни и разбираеми и които отразяват промените в пазарните условия и производствените разходи, доставеното количество и качеството или състава на доставените селскостопански продукти; за тази цел държавите членки могат да определят показатели в съответствие с обективни критерии въз основа на проучвания, проведени върху производството и веригата за доставки на храни. Страните по договорите са свободни да се позовават на тези показатели или на всякакви други показатели, които считат за уместни.

ii) количеството и качеството на селскостопанските продукти, които могат или трябва да бъдат доставени, и графика на тези доставки,

iii) продължителността на договора — той може да бъде срочен, или безсрочен с клауза за прекратяване. В случай на договори с минимална продължителност над шест месеца, договорът включва и клауза за преразглеждане, която може да бъде задействана по-специално от земеделския стопанин, от организация на производители или от асоциация на организации на производители;

iv) подробности относно сроковете и реда на плащане,

v) договореностите за събиране или доставка на селскостопанските продукти,

vi) правилата, приложими в случай на непреодолима сила.

5. Чрез дерогация от параграфи 1 и 2 писмен договор или писмена оферта за сключване на договор не се изисква в следните случаи:

а) селскостопанските продукти се доставят от член на организация на производители, от кооперация на организацията на производители или кооперация, в която той членува, при условие че са спазени уставът на тази организация на производители или на кооперацията или в правилата и решенията, предвидени в тези устави или произтичащи от тях, се съдържат разпоредби, чийто ефект е сходен с този на разпоредбите, посочени в параграф 4, букви а), б) и в);

б) първият изкупвач на съответните селскостопански продукти е микро- или малко предприятие по смисъла на Препоръка 2003/361/ЕО;

в) доставката и плащането на съответните селскостопански продукти се извършват едновременно;

г) доставката се извършва безплатно или в контекста на унищожаване на продукти, които вече не са годни за продажба.

6. Държавите членки могат да решат, че не се изисква писмен договор или писмена оферта в един или повече от следните случаи:

а) доставката се отнася за продукти на стойност, по-ниска или равна на определен от държавата членка праг, който не надвишава 10 000 EUR;

б) доставката се отнася за селскостопански продукти, които са обект на сезонни колебания в предлагането или търсенето или са нетрайни;

в) доставката се отнася за селскостопански продукти, които са обект на традиционни или обичайни практики за продажба.

7. Когато съгласно параграф 5, букви б), в) и г) или параграф 6 не се изисква писмен договор или писмена оферта за сключване на договор, земеделски стопанин, организация на производители или асоциация на организации на производители могат да изискат всяка доставка на селскостопански продукти на преработвател, дистрибутор или търговец на дребно да бъде предмет на писмен договор между страните или на писмена оферта за сключване на договор. Такъв договор или оферта за сключване на договор отговарят на условията, посочени в параграф 4 и параграф 8, първа алинея.

8. Всички елементи на договорите за доставка на селскостопански продукти, сключени между земеделски стопани, организации на производители или асоциация на организации на производители и преработватели, дистрибутори или търговци на дребно, включително тези елементи и техните компоненти, посочени в параграф 4, буква в), се договарят свободно между страните.

Държавите членки могат да установят едно или повече от следните:

а) по отношение на писмените договори, посочени в параграф 1 от настоящия член, държава членка може да установи:

i) задължение за страните за постигане на съгласие за връзката между определеното доставено количество селскостопански продукти и цената за тази доставка;

ii) минимална продължителност от най-малко шест месеца, която не нарушава правилното функциониране на вътрешния пазар;

б) по отношение на писмените оферти, посочени в параграф 2, буква б) — задължение писмената оферта да включва минимална продължителност на договора, определена съгласно националното законодателство за тази цел. Тази минимална продължителност е най-малко шест месеца и не нарушава правилното функциониране на вътрешния пазар.

Земеделски стопани, организации на производители или асоциации на организации на производители могат да откажат писмено наложената съгласно втора алинея минимална продължителност.

9. Държавите членки могат да изискват от изкупвача на селскостопански продукти да регистрира писмените договори, посочени в параграф 1, преди доставката на съответните селскостопански продукти от земеделския стопанин, организация на производители или асоциация на организации на производители на преработвател, дистрибутор или търговец на дребно на тяхна територия.

10. Държавите членки, които използват възможностите, посочени в параграфи 2, 6, 8 и 9, уведомяват Комисията за начина на тяхното прилагане.

11. Комисията може да приема актове за изпълнение за определяне на мерките, необходими за еднаквото прилагане на параграфи 4 и 5, както и мерките във връзка с уведомленията, изпращани от държавите членки в съответствие с параграф 10. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 229, параграф 2.“;

7) Член 210a се изменя, както следва:

а) в параграф 3 се добавят следните букви:

„г) подпомагане на икономическата жизнеспособност на малки стопанства, разчитащи предимно на семеен труд, със стандартна продукция, както е определена в член 2, точка 8 от Регламент (ЕО) № 1217/2009[11], която не надвишава 100 000 EUR;

д) привличане и подпомагане на млади производители на селскостопански продукти; или

е) подобряване на условията на труд и безопасност в селскостопанските или преработвателните дейности.“;

б) параграф 6 се заменя със следното:

„От 8 декември 2023 г. посочените в параграф 1 производители могат да поискат становище от Комисията относно съвместимостта с настоящия член на споразуменията, решенията и съгласуваните практики, посочени в параграф 1, по отношение на прилагането на стандартите за устойчивост, целящи да допринесат за една или повече от целите, посочени в параграф 3, букви а), б) и в).

От [датата на влизане в сила + 2 години] посочените в параграф 1 производители могат да поискат становище от Комисията относно съвместимостта с настоящия член на споразуменията, решенията и съгласуваните практики, посочени в параграф 1, по отношение на прилагането на стандартите за устойчивост, целящи да допринесат за една или повече от целите, посочени в параграф 3, букви г), д) и е).

Комисията изпраща на заявителя становището си в срок от четири месеца от получаването на пълното искане.

Ако когато и да било след издаване на становището Комисията установи, че вече не са изпълнени условията, посочени в параграфи 1, 3 и 7 от настоящия член, тя обявява, че член 101, параграф 1 от ДФЕС се прилага в бъдеще към въпросното споразумение, решение или съгласувана практика и информира за това производителите.

[11] Регламент (ЕО) № 1217/2009 на Съвета от 30 ноември 2009 г. за създаване на система за информация за устойчивостта на земеделските стопанства (ОВ L 328 15.12.2009 г., стр. 27, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1217/oj).

Комисията може да измени съдържанието на становище по своя собствена инициатива или по искане на държава членка, по-специално ако заявителят е предоставил неточна информация или е злоупотребил със становището.“;

8) в член 222 параграф 1 се заменя със следното:

„1. В периоди на сериозен дисбаланс на пазарите Комисията може да приеме актове за изпълнение, изключващи прилагането на член 101, параграф 1 от ДФЕС към споразуменията и решенията на земеделските стопани, асоциациите на земеделски стопани или асоциациите на подобни асоциации или признатите организации на производители, асоциациите на признати организации на производители и признатите междубраншови организации, в който и да е от секторите, посочени в член 1, параграф 2 от настоящия регламент, при условие че тези споразумения и решения не нарушават правилното функциониране на вътрешния пазар, насочени са изключително към стабилизирането на засегнатия сектор и попадат в една или повече от следните категории:

а) изтегляне от пазара или безвъзмездно разпределяне на техните продукти;

б) обработка и преработка;

в) складиране от частни оператори;

г) съвместни мерки за популяризиране;

д) споразумения относно изискванията за качество;

е) съвместно закупуване на суровини, необходими за борба с разпространението на вредители и болести по животните и растенията в Съюза, или на суровини, необходими за справяне с последиците от природни бедствия в Съюза;

ж) временно планиране на производството, при което се отчита специфичното естество на производствения цикъл;

Когато Комисията приема актове за изпълнение в съответствие с първа алинея от настоящия член, тя може да реши да предостави на съответните държави членки подкрепа от Съюза от селскостопанския резерв, посочен в член 16 от Регламент (ЕС) 2021/2116. Тази финансова подкрепа осигурява средствата, необходими за изпълнението на посочените споразумения и решения от съответните оператори.

Комисията определя в актове за изпълнение обхвата на дерогацията от първа алинея, при спазване на параграф 3 от настоящия член, периода, за който се прилага дерогацията и, когато е приложимо, размера на селскостопанския резерв, предоставен на съответната държава членка по втора алинея.

Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 229, параграф 2.“;

9) Приложение X се изменя, както следва:

а) в точка I, подточка 1 се заменя със следното:

„1. Договорите за доставка се сключват преди доставката, в писмен вид за конкретно количество цвекло.“;

б) в точка I, подточка 2 се заменя със следното:

„2. Сроковете на сключените договори за доставка могат да бъдат многогодишни. В случай на договори с минимална продължителност над шест месеца, договорът включва клауза за преразглеждане, която може да бъде задействана от земеделския стопанин, организация на производители или асоциация на организации на производители.“;

в) в точка II, подточка 2 се добавя следният параграф:

„Цената се изчислява чрез комбиниране на различни фактори, посочени в договора, които могат да включват обективни показатели, индекси или методи за изчисляване на крайната цена, които са лесно достъпни и разбираеми и които отразяват промените в пазарните условия и производствените разходи, доставеното количество и качеството или състава на доставеното захарно цвекло. За тази цел държавите членки могат да определят показатели в съответствие с обективни критерии въз основа на проучвания, проведени върху производството и веригата за доставки на храни. Страните по договорите са свободни да се позовават на тези показатели или на всякакви други показатели, които считат за уместни.“;

г) в точка III се добавя следният параграф:

„Договорите за доставка съдържат правилата, приложими в случай на непреодолима сила.“;

д) вмъква се следната точка IXa:

„ТОЧКА IXa

„Държавите членки могат да изискат от предприятието за производство на захар да регистрира писмените договори за доставка преди доставката на захарното цвекло.“

Член 2

Изменения на Регламент (ЕС) 2021/2115

Регламент (ЕС) 2021/2115 се изменя, както следва:

1) Член 52 се изменя, както следва:

а) в параграф 3 се добавя следната буква и):

„и) организацията на производители или асоциацията на организации на производители изпълнява оперативна програма в държава членка, в която степента на организираност на производителите в сектора на плодовете и зеленчуците е била под 10 % в три последователни години, предхождащи изпълнението на оперативната програма. Степента на организираност се изчислява като стойността на продукцията от плодове и зеленчуци, получена в съответната държава членка и предложена на пазара от организации на производители или асоциации на организации на производители, признати съгласно Регламент (ЕС) № 1308/2013, разделена на общата стойност на продукцията от плодове и зеленчуци, получена в същата държава членка.“;

б) вмъква се следният параграф 5а:

„5а. Ограничението от 50 %, предвидено в параграф 1, се увеличава на 60 % за разходи, свързани с целите, посочени в член 46, букви а), б) или в), ако са изпълнени следните условия:

а) разходите са свързани с инвестиции в материални и нематериални активи, както е посочено в член 47, параграф 1, буква а), направени от млади земеделски стопани или нови земеделски стопани, които се присъединяват за първи път към организация на производители, призната съгласно Регламент (ЕС) № 1308/2013;

б) посочените в буква а) инвестиции са направени в стопанствата на тези млади земеделски стопани или нови земеделски стопани като част от тяхната първа оперативна програма.“;

в) добавя се следният параграф 7:

„7. Предвиденото в параграф 1 ограничение от 50 % се увеличава на 70 % от действителните разходи, направени през дадена година за оперативни програми, изпълнявани от организации на производители или асоциации на организации на производители и засегнати през тази дадена година от неблагоприятни климатични явления, природни бедствия, болести по растенията или нашествия от вредители, които се установяват от държавите членки.“;

2) в член 68 се вмъква следният параграф 2а:

„2а. Член 52, параграф 3, букви а)—г) и е)—з) и член 52, параграф 5а от настоящия регламент се прилагат *mutatis mutandis*.“;

3) в член 88, параграф 7 се заменя със следното:

„7. От 2025 г. държавите членки могат да преразгледат своите решения, посочени в параграф 6, като част от искане за изменение на стратегическите си планове по ОСП, изготвени в съответствие с член 119, и да решат да използват до 6 % от разпределените си средства за директните плащания, установени в приложение V, когато е уместно след приспадането на разпределените средства за памук, установени в приложение VIII, за видовете интервенции в други сектори, посочени в дял III, глава III, раздел 7.

Сумата, съответстваща на процента на разпределените за държавите членки средства за директни плащания, предвидена в първа алинея от настоящия параграф, и използвана за видове интервенции в други сектори за дадена финансова година, се разглежда като разпределени средства за държавата членка за финансова година за видовете интервенции в други сектори.“

Член 3
Изменение на Регламент (ЕС) 2021/2116

В член 16, параграф 1, втора алинея от Регламент (ЕС) 2021/2116 буква б) се заменя със следното:

„ б) извънредни мерки съгласно членове 219, 220, 221 и 222 от Регламент (ЕС) № 1308/2013.“

Член 4
Влизане в сила и прилагане

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 1, точка 1 се прилага от [+2 години].

Член 1, точки 2 и 6 се прилагат от [+18 месеца].

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на година.

За Европейския парламент	*За Съвета*
Председател	*Председател*